

SZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok, viz- Előfizetések és hirdetések a
 saadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Wekerle a katonai kérdésekről.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 16. (Saját tudósítónktól.) A képviselőház ülését délután 3 óra után nyitotta meg Szász Károly elnök.

Elparentálta Tüdös János képviselőt és beterjesztette Szentiványi Árpád indítványát, amely szerint az üléseket ezután délelőtti tartásúak. Holnap döntenek az indítvány felett.

A holnapi ülés napirendjére a választójogi bizottság megválasztását tüzték ki.

Azután áttértek az interpellációkra.

Hegedüs Lóránd interpellálta a miniszterelnököt a magyarság károsodása miatt az ipari kvótában. A nyersanyagból nem részesedünk a kvóta arányában. Az osztrák kormány kibúvik kötelezettségei alól. Kritizálja a kereskedelmi miniszternek a gazdasági ügyekben való intézkedéseit.

Elmondja, hogy az orosz csereforgalomban már megindult a németeknek és osztrákoknak nyersanyag kivitele, tőlünk mindössze egy hordó pálinkát vittek ki. Az osztrákok mindig elnyomják a magyar ipart. Kérdezi a kormányt, hogy hajlandó-e lépéseket tenni, miszerint nyersanyagokban a kvóta arányában részesedjünk.

Serényfi miniszter válaszol. Kijelenti, hogy a hadügyminiszterium egyes osztályaiiban tényleg magyarellenes eljárást tanusított, lépéseket tett ennek megszüntetése végett. A nyersanyag beszerzése ugyan kvóta arányában történik, azonban bizonyos anyagok beszerzésénél közösen kell eljárni.

Ezután Földes miniszter kifejtette irányelveit az ipar fejlesztése tekintetében.

Hegedüs és a Ház a választ tudomásul vette.

A következő interpelláló Balla Aladár volt, aki Wekerlét interpellálta meg a katonai program miatt. A katonai program nem időszaki, nem szólva arról, hogy a választójogi törvény tárgyalásáról vajjon lemondana-e a nemzet. Lehetséges, hogy a katonai programot most sokan opportunusnak tartják, de minden törekvésünk arra irányuljon, hogy az osztrák támadásokat visszaverjük. Az osztrák körök nem katonai szempontból ellenzik a mi kívánságainkat, hanem azért,

mivel a hadseregben a magyar nyelv a legnagyobb ellenfele a germanizációnak.

Wekerle miniszterelnök azonnal válaszolt. Kijelentette, hogy a katonai kérdést nem azért hozta felszínre, hogy a választójogi prioritást elejtse. Az első most is a választójogi program, ezzel jött és ezzel marad. Azonban a hadseregnek nemzeti és gazdasági kiépítése nem áll utjába a vá-

lasztójognak, amire vállalkozott. Tudomása van az osztrák támadásokról, kéri azonban az interpelláló képviselőt, hogy a külügyminisztert ne vonja be a támadásba, az tudja hivatali kötelességét és nem avatkozik bele a dologba. Anélkül, hogy a király személyét belevonná a vitába, kijelentheti, hogy ebben az ügyben a király jóindulatával találkozott. Magasabb szempontok szem előtt tartásával azonban egyelőre részletesebben nem nyilatkozhatik.

Balla és a Ház a választ tudomásul vette, amire az ülés háromnegyed 6 órakor véget ért.

Breszt-Litovszkban a béke részletes feltételeit tárgyalják.

Kár volt a magyar sajtó egy részének rögtön libabőrössé válni az ijedtségtől, amiért Hoffmann tábornok Breszt-Litovszkban egy kissé a kardjára ütött tárgyalás közben. Elvégre egy kissé meg kellett magyarázni az orosz küldötteknek, hogy forradalom ide, forradalom oda, a valóságban az oroszok békét kérnek, tehát a feltételeket nem diktálhatják, hanem köszönjék meg, ha a magyarok, németek, osztrákok, bolgárok és törökök kimélik az orosz érzékenységet. Annak idején az oroszok nem így tárgyaltak például velünk 1848-ban, vagy akár most is, mikor még a Kárpátokban állottak.

A kijózanodás szépen be is következett. Az orosz kiküldöttek higgadtan tárgyalásokba bocsátkoznak — más úgy sem tehetnének — s a béke részletes feltételeit vitatják meg, azon az alapon, amelyre mi ráhelyezkedtünk, mint a méltányos megegyezés egyetlen lehetséges bázisára.

A breszt-litovszki béketárgyalásról, január 14-iki kelettel a következőket jelenti a Magyar Távirati Iroda:

Kühlmann dr jelentést tett a tanácskozáson, miszerint az oroszok formulázott javaslataira a központi hatalmak hajlandók szintén megformulázott szóbeli javaslatokkal

válaszolni. Majd a központi megbízottak választát terjesztette elő, amely szerint kijelentik, hogy a központi hatalmaktól megszállott területekre nézve nem fogadják el mai formájában az oroszok javaslatát, mivel az nem viseli magán a kompromisszum jellegét, ami után pedig a központi hatalmak törek-szenek, hanem az inkább úgy tűnik fel, mint egyoldalú orosz követelés. Ennek dacára a központi hatalmak delegáltjai hajlandók a megszállott területek kérdésében kifejezésre juttatni megformulázott nézeteiket, kifejezésre juttatni, hogy még egy kísérletet tegyenek arranézve: van-e egyáltalában kilátás a kompromisszum létrehozására.

A részletekre térve át, hangsúlyozzuk — ugymond — hogy az Oroszországgal megkötött béke még nem jelenti a központi hatalmakra az általános békét, sőt kényszerítve vagyunk, hogy a háborút többi ellenségeinkkel folytassuk. A központi hatalmak delegáltjai kijelentik az oroszokkal szemben, hogy szerintük az elfoglalt új államok területén működő alkotmányos szervek jelenleg egészen illetékesek, hogy kifejezésre juttassák a lakosság legszélesebb rétegének akaratát.

Legkiemelkedőbb része a központi delegáltak válaszában: Lehetetlenség, hogy amíg a világháború tart, katonáinkat a megszállott területekről visszavonjuk, szó lehet azonban arról, hogy amennyiben

Olcsó szőrmévasár

aljak és blousok, míg a készlet tart, olcsón árusítatnak! — Mérték szerinti megrendelések, közismert jó kivitelben és olcsón készítettnek el!

Telefon 11-09.

MARKOVITS és WEINBERGER cégnél meg-

kezdődött, hol a raktáron levő kész felöltők, costumök,

Telefon 11-09.

katonai szempontok nem ellenzik, oly mértékre csökkentsük a hadsereg létszámát, amint az a rendes technikai üzemek biztonság szempontjából szükséges.

A menekülteknek és a kiűritett területek lakosságának visszatérését illető kérdéseket hajlandók vagyunk esetről-esetre jóindulatu megvizsgálás tárgyává tenni s tárgyalásokat folytatni a nemzetközi csendőrség alakításáról.

Hozzájárulnak a központi delegáltak, hogy az állami hovatartozandóság felett széles alapú népszavazás döntsön, de az általános népszavazást nem fogadják el, mert elegendőnek tartják a széles alapon megválasztott vagy kiegészített képviselőtestület határozatát. E tekintetben mint példára hivatkozva mutatnak rá, hogy **Ukránia és Finnország nem népszavazás útján, hanem nemzetgyűlés határozata alapján alakultak meg.** Végül kijelenti a delegáció válasza, hogy csak ezen kereteken belül lehetséges a megegyezés.

A központi delegáció válasza után Trockij szólott. Hoffmann tábornok beszédével foglalkozva, kijelentette, hogy nem létezik kormány, mely nem a hatalmon alapulna és így az orosz kormány is a hatalom álláspontján van. Az ellen tiltakozik, hogy a más gondolkodásukat Oroszországban nem tartanák a védelemre méltónak. Kijelenti, hogy a katonák visszavonásának kérdésében semmi esetre nem járulhat Kühlmann felfogásához.

Kühlmann dr. ezután javaslatot terjesztett elő, hogy az oroszok által előterjesztett négy pontra nézve kezdjék meg a részletes tárgyalást.

Ezen javaslathoz Trockij hozzájárult.

Az ülést ezzel berekesztették.

Ugyancsak a Magyar Távirati Iroda jelenti Breszt-litovszkából január 15-ről, hogy az osztrák-magyar, német és orosz megbízottak a területi és politikai kérdések rendezéséről folytatták a tanácskozást s dacára a két fél felfogása közötti eltéréseknek, több pontban némi közeledés van.

Tüzérségi harc nyugaton.

Berlin, január 16. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht trónörökös és a német trónörökös hadcsoportja. Lensnél és Lenstől délre a tüzérségi tevékenység fokozódott. Néhány szakaszon felderítő harcok folytak. Ornestől délre foglyokat szállítottunk be.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. Badonvillerstől északra több órás tüzhatás után francia osztagok nyomultak előre és átmenetileg benyomultak árkaikba. Néhány felderítő csapatunk a felső Vogékben foglyokat szállított be.

Olasz harctér.

A Brenta és a Piave között különös hevességgel, a Monte Asolona területén élénk tüzharcok folytak. Az olaszok a Monte Fontana Sceatól délre ismételték meg eredménytelen támadásaikat. Visszaverték őket. A Piave-szakaszon, Montellótól északra az angol tüzérségi tűz erősödött.

Ludendorff, első főszállásmester.

Hirek Szurmay miniszterelnökéről.

Budapest, január 16. (Saját tudósítónktól.) Az Est szerint a kormányban beálló változásokról szóló hírek bizonytalanok. Nem Wekerlét bízzák meg újabb kormányalakítással, Szurmay honvédelmi miniszter személye került előtérbe, s már puhatolódzások is történtek, hogy miként fogadná a megbízást.

Ugron Gábor kiválása bizonyos. Az Apponyi párt már gondoskodott is utódjáról Tóth János személyében. Valószínűleg Serényi is kiválik. Mezőssy talán megmarad, ha a földmívelésügyi-

tárca hatáskörét az ő szempontja szerint megváltoztatják.

A 8 Órai Ujság szerint a politikai kibontakozás a koncentrációt hozza előtérbe. Szurmay a választójoggal és a 20 éves kiegyezés megvalósításával jönne s u. n. nagy kabinetet alakítana, amelyben a munkapártot Teleszky képviselné. A kormány tagjai lennének Andrassy, Návay, és Rakovszky. Károlyi és pártja nem vennének részt a kabinetben, Apponyi nem személyesen, hanem pártjának 2 tagjával szerepelne benne.

Hogyan tartóztatták le a pétervári román követet.

Budapest, január 16. (Saját tudósítónktól.) Párisból a Havas-ügynökség jelenti: Diamandi román követ letartóztatásának részletei a következők:

Este 8 órakor egy tisztjelölt vezetésével 40 fegyveresből álló osztag megjelent a követség háza előtt. Az osztagot a maximalisták biztosa vezette s a palota minden bejáratát elállották. A követ éppen ebédet adott a követség és a katonai misszió tiszteletére.

A biztos a kapott parancs értelmében a követet letartóztatta és a Smolne-intézetbe szállította. A követ felvilágosítást kért, a biztos azonban a felsőbb parancsra hivatkozott.

A követet a Smolne intézetből a Péter-Pál erődbe szállították. — Ugyszintén letartóztatták a követség alkalmazottait és a katonai misszió tagjait is. A követségi palota ajtajait lepecsételték.

Összeomlanak az olaszok támadásai.

Budapest, január 16. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Az asiagói fensíkon a Dol Del Rosotól nyugatra visszavertünk egy ellenséges előretörést. A Brentától keletre csak a délutáni órákban folytatták az olaszok eredménytelen támadásaikat. A Monte Pertica nyugati lejtőjén az ellenség háromszor intézett

rohamot vonalaink ellen. Minden egyes alkalomkor tüzérségi és géppuska tűzünkben nagy veszteségei mellett összeomlott a roham. A Monte Fontana Secca-tól délre csirájában elfojtottunk ellenséges támadási kísérleteket. Az alsó Piave mentén hosszabb élénk tüzérségi harcok folytak.

A vezérkar főnöke.

Tisza nagy beszéde a pártok együttműködéséről.

Budapest, január 16. (Saját tudósítónktól.) Az este a munkapártban értekezlet volt. Wenkheim báró üdvözölte Khuen-Héderváry Károlyt.

Khuen-Héderváry megköszönte az üdvözlést, kijelentette, hogy a belviszonyok nem javultak, mióta a párt kikerült a vezetésből. Ha a jövő úgy akarná, hogy talán mi vegyük át a vezetést, nem riadunk attól vissza, amint azt már máskor is bebizonyítottuk, azonban nem törekszünk arra.

Vadász Lipót azután költői veretű beszédben üdvözölte a párt fejét, gróf Tisza Istvánt.

Tisza megható szavakkal mondott köszönetet. A most folyó rettenetes küzdelmekben kitűnik, hogy egyes politikai áramlatok mindent elkövetnek, hogy a nemzet lelkét megmételtyezzék. Ki akarják oltani belőlünk azt a tudatot, hogy a nép önvédelmi háboruban küzd. Ezek azonban nem azok, akik küzdenek, akik vérüket ontják, hanem katonai kötelezettségük elől bujkáló politikusok, felmentett lapszerkesztők, és a háboruban sokat kereső ipari munkások; ezek a háboruban nem szenvednek, nem véreznek, hanem azon

vannak, hogy leszállítsák a magyar állam tekintélyét, súlyát és hatalmát. Komolyan veszélyeztetik Magyarország közgazdasági érdekeit is. A mai helyzet megérett arra, hogy mindazok, a kiknek komolyan szíven fekszik a nemzet jövője, egyesüljenek. Akadályt képez azonban — ugymond — a szerencsétlen választójog, szerencsétlennek tartom mindig és ma is, a választójognak a háboru alatt napirendre kerülését. Könnyű lett volna megegyezni a pártokkal, ha a választójog kiterjesztése végett ismételtén tett nyilatkozatomat elfogadták volna.

Ezen ellentétek dacára azonban köteleessége minden hazafinak a nemzet egységét biztosítani. Minden áldozatot megkövetel a haza azoktól is, akik szemben állanak velünk. Mi hajlandók vagyunk az áldozatokra, hajlandók vagyunk ellenfeleinkkel tárgyalni, ez a tárgyalás meg fogja teremteni azt a légkört, amelyben a nemzet valamennyi hasznos munkása egyesülhet.

Zajos éljenzés fogadta Tisza impozáns beszédét. Azután megválasztották a választójogi bizottságba a tagokat, az értekezlet Tisza életével ért véget.

Betört hozzánk a kanális-irodalom.

Tegnap két keskeny, hosszú szalagreglámot kaptak a nagyváradai könyvkereskedők. Mindakettő egy és ugyanazon könyvet hirdette a ma szokásos fontoskodó, félmüvelt, hazug nyelven. Az egyiknek ez volt a szövege:

„Vágy az elérhetetlen után.

Amiről Oscar Wilde irt ragyogó sorokat, arról a csodálatos vágyról, amelyet nem ismerünk s éppen ezért vágyakozunk utána, a jelenkor legszenzációsabb kérdéséről szól ez a regény.”

A másiknak szövege:

„Vágy a képtelenség után. Irta: Ytoudranath Hirvána, fordította: dr. Alex Sándor.

A „nobel” díj nyertesének, Rabindranath Tagorenak rokonhangzású neve alatt rejtőzik a szerző, akinek műalkotása szuggesztív erővel hat” stb. stb.

Mindakettő beharangozója egy új irodalmi fürtelemnek, s folytatása annak a szellemi rongyászatnak, amelynek élén ma a modern németek állanak. Ijesztő, hogy mit eresztettek ránk a szövetséges birodalomból.

Mi voltunk az elsők, akik álszemérmert, nagyképűséget, féltetve s nem törődve azaz, hogy a kultursmokok bennünket barbároknak neveznek, a mocsok-irodalom gyöngyét, az *Alraunét* kivonszoltuk kártevő ponyvaalattiságából, a jótékony homályból, amelyben ez a szellemi fekély tanyázott és terjedt s az éltető nyilvánosság elé vitték e becsstelen munkát, amelynek szerzője a modern német ifjú írók szemefénye, Hanns Heinz Ewers. Tőlünk kaptak bátorságot azok, akiknek izlése a korcsmák és lebuajok gőzében még nem romlott meg s meg merték mondani, hogy a német, ha szellemes és modern akar lenni, buta és mocskos. Az ügyészség, mikor már a *huszadik ezer* fertőzte meg a gyanutalan lelkeket, akkor ébredt fel, a könyvet betiltotta, elkobozta. Sokat ért el vele. A Tevan-nyomda, amely ezeket az irodalmi mocskokat termeli a magyar közönségnek, legujabb kötete hátán hivalkodva hirdeti az *Alraunét*, ezt az irodalmi szörnyiszülöttet, ezt a sarlatán könyvet s a *Pók* című könyvbe téve egy nyomtatott lap figyelmezteti az olvasót, hogy az *Alraune* azért, hogy a hatóság betiltotta, kapható, még pedig minden könyvkereskedőnél.

Átkos és becsstelen munkát folytatnak most egyes könyvkiadók és a könyvkereskedők a jövő ellen. Ez a mai emberfajta, amely a világ legnagyobb gazságát elkövette, milliószámra gyilkoltatja le a szabadnak, függetlennek, jónak és boldogságra született nemzedéket, ennek az emberfajtanak öregei azon dolgoznak, hogy a fiatalságot, az utánuk következőket nikotinnal, pálinkával, alkohollal, rémregényekkel megmérgezzék s kicsi haszon fejében elaljasítva tönkretegyék. A

gerincevelőre megy a játék, olcsó könyveket, Nick Cartereket, Nick Fantonokat, Fantomákat, Alraunét, A Pókot dobják ki a piacra, érdemes pár garasért ijedőssé, féltető ellentállásra képtelenné tenni ezeket és ezeket.

Egész sereg írók használnak fel alávaló céljaikra. Hajrá, a konkurrencia nagy, a haszon kecsegtető, szállítják tehát az emberi szemérmert, az izlés nemességét, a lelki keménységet terítéken ezek a borzalmisták ezek az ijesztősek, akik műveletlen, antikultúr hangon mesélik el szörnyű, üzletes retteneteiket. „A borzalmak könyve”, „Kegyetlen mesék”, „Cudar gyönyörök” kiabáló, vad és korcsmai cégérhez hasonló címeken mérik ki a borzalmakat, elvetemült lelkek elvetemedett írásait. Kötetszámra potyognak ki a nyomdákban az *Éjféli Kisérteti Órák* és hasonló rémitgető és csalogató, vad és borzalmas neveken a könyvek, amelyek csak alkalmat adnak arra, hogy aljas pornográfuszokat helyezhessenek el az „irodalmi”-nak csufolt részbe. Ezek a könyvek csak a gyöngye lelkeket ijesztik, az erősebbeket azonban megdöbben-tik. A fantázia isteni adomány, s nélküle művész nem lehet senki. De a fantázia megmérgezése az élet megölője. Nem az a cél, hogy a dolgokat másként lássuk, mint amilyenek, ellenkezőleg, meg kell ismertetni az élettel a jövőndő nemzedéket és nem szabad megmaszlagolni fantáziájukat, amely szárnyat ad a gondolkodásnak, de ha megmérgezik, elpusztítja boldogtalan gazdáját. S most, ahelyett, hogy a hűs dánok, a józan svédek, a hideg norvégek mintájára valami emberfeletti hit, acélosság, keménység lenne urrá az irodalomban, a háboru minden förtelme feltámad ebben a kanális-irodalomban, amely puhit, gyengit, rémit, zavar és ront.

A borzalmisták a víziókra fektüsznek rá, az álomra s a látományokra. Freud óta a lelki világ és az áiom nem ismeretlen előttünk, gigantikus barlangjaiba eljuthat vizsgálódó szemünk. A tudat alattiak jelentkezése az álomban felismerhető s ha valaki kettős életet él: állandóan álmodik és ébren gondolkodik, nem az a gyógyulás, hogy fantáziáját izgassuk, hanem hogy a *cenzurát*, a lélek önfegyelmességét és öntudatát erősítsük. De ezek a 20—30000 példányban tényező regények éppen ezt az erőt pusztítják, rontják becsstelen hazugságaikkal, mesterkelt szörnyüségikkel, amelyben a halottak kacagnak, a felapított holttest kacag s a temetőben végbemegy ugyanaz, ami Jókainak még nagyon fiatal éveiből való *Hét-köznapok*-jában is már megiródott.

Ha ez a társadalom nemcsak jubilálni tudna, nemcsak fitogtatná kulturáját, akkor összehívna azokat, akiknek szívében e hitványságok között is él a szomorú hit, odahívna a könyvkereskedőket is és valaki így szólana:

— Nemsokára fejünk felé nő ez a kanális-irodalom, az utcát és a boltokat már ellepte. Gázolunk a szennyben s nem merünk cselekedni. Pedig Bernard Shaw Caesar és Kleopatriában azt mondatja Caesarral, mikor az alexandriai könyvtár égését elintézi egy kézlegyintéssel: Hadd égjen, az emberiségnek is jobb volna, ha nem a könyvek után élne, hanem saját életét élne. Nem kell egyebet tenni, mint nyilvánosan felolvastatni ezeket a rongy-könyveket s elmondani, hogy a szörnyű világháboru végén volt egy fajta ember, elaljasodott, piszkos lelkű, nem anyától származott, romlott és becsstelen, amely felhasználta azt, hogy a világ szeme a véres színjátékon függ mereven, a világ lelke a béke után eseng s akkor lopva, hátmögött, mint rossz cseléd és belopózkodott tolvaj és kerítő, megrontotta gyermekeink ijedt és magáramaradt lelkét. Ezt a fajtát meg kell korbácsolni, azt a papirt pedig, amelyet meggyaláztak, tüzre kell dobni.

Két új árvaszéki ülnöki állás a vármegyénél.

A rendkívüli közgyűlés tárgysorozata.

Biharmegyének a jövő hó 6-ára tervezett rendkívüli közgyűlése egyre több érdekességet ígér. Amint megirtuk, ez a közgyűlés fog dönteni dr. Fásy Lajos tiszti főügyész, Jezernický Dénes berettyóújfalui, Nagy Márton központi és Kovásznay Marcell székelyhídi főszolgabírók nyugdíjazása, illetőleg az így megüresedett állások betöltése felett. Mint illetékes helyen értesülünk a rendkívüli közgyűlés tárgysorozatába Fráter Barnabás alispán be fogja állítani az árvaszéknél rendszerezendő, illetőleg a fogalmazói állásból szervezendő két árvaszéki ülnöki állás ügyét is.

A háboru hosszú tartama alatt a megyei árvaszéknél felhalmozódott sok munka, a jogos ambíció méltányos kielégítése tesz indokoltá e két állás szervezését. Az így létesítendő egyik ülnöki állás biztos jelöltje Bulzán János árvaszéki fogalmazó, akit a központban szerzett széleskörű tudása, képzettsége tesznek érdemessé erre az állásra.

A másik ülnöki állás jelöltjeként Tóth István berettyóújfalui tb. főszolgabíró és Ertsey Ernő fogalmazót emlegetik. Az előbbi a központban még nem teljesített szolgálatot, az utóbbi hosszabb idő óta hadbavonult s csak a legutóbbi időkben szabadságot tart. Ha ismerjük Fráter alispán azon álláspontját, melyet a közgyűlés is szankcionált s mely új állások betöltésénél a fokozatos előléptetést és a háboruban tanúsított katonai szolgálatot és érdemeket kívánja harmoniába hozni: a másik ülnöki állás nagyobb eséllyel induló jelöltjének Ertsey Ernőt kell tartanunk.

A rendkívüli közgyűlésnek ezen kívül még tárgyai lesznek: a rendes adófelszámolási bizottság megalakítása és a közpénzek elhelyezése.

Szépségápolás

tesen rövid időre. Pattanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltüntet, vörös orrot szép fehérré, peyühdt arcot szép üdévé kezelek. Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Hajszálakat villannyal végleg kiirtok orvosi-lag elismert szakértelemmel seb és utónyom nélkül. Nálam is kapható olyan szer, mely percek alatt eltávolítja a hajszálakat, de természetesen

Nagy Sándor-u. 4.

A műsor a következő:

1. Prológ. Irta Nadányi Zoltán. Előadja Papházy József VIII. o. t.
2. Schubert: Marche Militaire. Hegedűn játszó: Huszár Ákos VIII. o. t., Muresán László VIII. o. t., Zádor Gyula VII. o. t., Schönfeld Miklós VI. o. t., zongorán kíséri: Weinstock György VIII. o. t.
3. Karthágói harangok. Szavalja Huszár Ákos VIII. o. t.
4. Műdalok. Éneklő Schönberger Emma VIII. o. t., zongorán kíséri Weinstock György VIII. o. t.
5. Bucsubeszéd. Tartja Benedek Ferenc VIII. o. t.
6. Diákdalok. Éneklő a főgimnázium férfikara.
7. Ébredés. Drámai jelenet a világháborúból. Irta: Sik Sándor. Szereplők: Tóth Gábor tanár, tart. hadnagy Szabó Géza VIII. o. t. Morvay Miklós VIII. o. t., később kadétjelölt Schuk István VII. o. t. VIII. o. tanulók: Asztalos Károly Benedek Ferenc, Haris Károly Szabó Lajos, Horváth Emil Farkas József, Kövesi Antal Grün Ödön, Lukács Béla Huszár Ákos, Nagy János Muresán László, Sebes István Antalóczy Sándor, Szántó Imre, Lónyay László VIII. o. tanulók. Morvay Laci, Miklós öccse Adorján Péter V. o. t. Káplár Salamon László VIII. o. t. Miska, tisztiszolga Somogyi Gyula VIII. o. t. Pista, kisfiú Bihari Sándor II. o. t. Conferál: Papházy József VIII. o. t.

* A Szabadegyetem tegnapi előadásán dr. Vámos Gyula honvédszázados, hadapródiskolai tanár nagy érdeklődés mellett ismertette önvédelmi rendszerünket a török hódoltság korában. Szólt gróf Zrinyi Miklósról, aki először készítette tervezetét a független magyar hadseregről, s akit még honfitársai sem tudtak megérteni. Rákóczi kurucserégének korát meghaladó tükéletes szervezete, majd az állandó hadsereg felállítása 1715-ben került sorra. A magyar nemesi testőrség, Mária Theresiának ez a nem szándékolt eredményeiben a magyar nemzeti geniust szolgáló alkotása, majd a magyar kir. honvéd Ludovika Akadémia, a magyar kir. honvédség és népfelkelés felállítása voltak az élvezetes előadásnak kiemelkedőbb pontjai. Zugó tapsvihár köszöntötte dr. Bozóky Ferenc kir. katolikus jogakadémiai tanárt, aki Magyarország gazdasági viszonyairól szólt. Csodálatos könnyedséggel s érdekesítő előadásban nyújtotta tanulságos adatait. Utalt arra, hogy az abszolút korszak elnyomatását gazdasági téren nehezen hevertük ki s azért állunk az újabb örvendetes fejlődés dacára is hátrább a többi európai államnál. A tudós professzor csak a termelés és forgalmi adataival foglalkozhatott, mert a fogyasztás és a jövedelem elosztás tekintetében nincsen megbízható statisztikánk. Agrár állam vagyunk. A lakosság 65 százaléka őstermelő. Nem is csoda, mikor termőterületre nézve első helyen állunk Európában. A birtokeloszlásról, majd gabonatermelésünknek tanulságos adatairól szólt dr. Bozóky s felemlítette, hogy nagy termelésünk s nagy exportunk dacára is hátramaradtunk vagyunk, a földet nem használjuk ki eléggé. Állattenyésztésünk, erdészetünk, bányászatunk, még pedig mindenekelőtt sóbányászatunk óriási produktivitása, majd halászatunk, selyemtermelésünk, bor- és gyümölcsstermelésünknek a világgazdasághoz mért arányai kötötték le figyelmünket. Ipari téren elmaradtunk vagyunk különösen a textil, acél és bőrparban való elmaradottságunk nyomasztó, s állja

utját őstermékeinkkel feldolgozásának. A tanulságos előadás vasuti hálózatunk, postatávirda és telefon intézményünk nagy fellendülésének ismertetésével végződött, beállítva az európai, sőt az egész világgazdaságnak azokat a kellő világításba helyező hátterébe.

* **Halálozás.** Havranek József bihar-keresztési polgár, élete 74. évében elhunyt.

* **Felülfizetések a jogászok kabaréján.** A jogászok kabaréján jótékony célra felülfizettek: Gróf Széchényi Miklós 50 koronát, dr. Lábán Lajos 40 koronát, Brém Lőrinc, dr. Krüger Aladár, Czillér Imre 20—20 koronát, dr. Hoványi Gyuláné, Malatinszky Lajos, Ember Géza, Grócz Béla, dr. Karacsynyi János, dr. Buday Gyula, dr. Hoványi Gyula, Spett Gyula, Lopussny Gyula, dr. Fráter Imre, özv. Kiss Károlyné, Szirmay L. Árpád, Sas Edéné és Moskovits Dezsőné 10—10 koronát. Ujvári Józsefné 5 koronát, N. N. 4 koronát, Hoványi János és N. N. 2—2 koronát, N. N. 1 korona 40 fillért, dr. Popovits Miklós, Borbás József 1—1 koronát. Értesülésünk szerint a kabaré tiszajövedelme 300 korona, amelyet fele részben a jogakadémiai Mensa, felerészben pedig a hadiárvaik részére fordítottak.

* **Egy jó hegedű megvételre kerestetik.** Cim a kiadóban.

* **Sonka és huspácoláshoz só kapható a Csillaggyógyosztárban.**

Színház.

Heti műsor:

Csütörtök: Obsitos.
Péntek: Gólem.
Szombat délután: Csárdáskirálynő.
Szombat este: Román.
Vasárnap délután: A szerető.
Vasárnap este: Vandergold kisasszony.
(Uj operett.)

Lejár a színházi bérlet.

— A színházi bérlők figyelmébe. —

A színház titkári hivatalában napról-napra szaporodnak azok a közönség köréből jött megkeresések, amelyek mind arról szólnak, hogy a színház vezetősége bérletet biztosítson a számukra.

A színház vezetősége — természetesen — nem dönthet ezeknek a megkereséseknek a kérdésében mindaddig, míg tiszta képet nem nyer arról, hogy a régi bérlők közül ki tartja meg bérletét a második ciklusra?

Az első bérleti ciklus e hó 15, 16 és 17-én jár le és erre nézve kéri a színház vezetősége a bérlőket, hogy helyeik, illetve bérleteik meg, vagy meg nem tartása kérdésében döntve, bérleteiket ez ideig váltsák ki, mert ezen időn túl a színház vezetősége az új bérlők, illetve bérelni szándékozók részére fog e helyek fölött rendelkezni.

A Gólem. Amikor ez a bájos keleti mdivumu zenétől színes, fantasztikus operette először került színre, a prágai Gettho története úgy hatott, mint valami andalító álomkép, amely a maga szenzációs hatásával valósággal lebilincselte a publikumot. A közönség nemcsak akkor kereste fel ennek az operettnek az előadásait, amikor azok az újdonság ingerével hatottak, hanem azok a zsufoolt házak, amelyeket a Gólem állandóan vonz, arról tanuskodnak, hogy a közönség

többször is megnézi az a pompás színpadi alkotást. A Gólem legközelebb pénteken este kerül színre és ez iránt az előadás iránt is, a legmelegebb érdeklődés nyilvánul a közönség körében.

Az Obsitos. Az Obsitos idei reprizéja a legmelegebb visszhangra találták a közönség körében, amely élvezettel igyekszik ennek a pompás énekes színjátéknak minden előadására zsufoolt házat biztosítani. — Az Obsitos legközelebb csütörtökön tölti be a műsort.

A Vandergold kisasszony bemutatójára a legnagyobb ambícióval készül a színtársulat operette-együttese, amely a legbiztosabb siker tudatában hozza vasárnap a riválák elé ezt a pompás zenei alkotást, amelynek jókedvű, vidám meséje is a közönség legnagyobb tetszésére számíthat.

IRODALOM

Rózsaszínű köd. Medvigy Gábor dr. egyik nagyváradi lapban megjelent vezércikkeit ezen a címen adta ki, a címmel ugyanazt mondja, amit vezére: Tisza István „rézség illúziók” névvel jelölt meg. A demokráta lobogó alatt bukdácsoló kormányra hajtja e cikkekben érveinek súlyos gránátjait. A könyv vitairat, érdekes és alapos, az eszmények már eddig sokban igazat adtak a szerzőnek, a ki a politikai életnek nemcsak kiváló aktív harcosa, hanem kitűnő toflu publicistája is. — Ára a könyvnek 3 korona.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Esküdtek február első felében.

A királyi törvényszék tanácsa Mór Pál táblabíró elnöklésével kisorsolta a február első felében szolgálatra kötelezett esküdtek jegyzékét. Birák: Szöllőssy Gyula tanácselnök, Szeőke Lajos bíró, jegyző: Reke Kálmán dr. ügyész: Medvigy István.

Rendes esküdtek lettek: Bugyi Gyula pü. számellenőr, Grabinszky Zsigmond ny. százados, Demeter András földműves (Berettyóújfalú), Deák Farkas dr. állami végrehajtó, Szilágyi Lajos gépész (Nagyszalonta), Tenkei István földműves (Nagyszalonta), Szunyogh Pál dr. ügyvéd, Steinbach Mór könyvelő, Váradi Sándor könyvelő (Komádi), Horváth József birtokos (Mezőtelegd), Kiss Endre tanító, Dombi János kovács, Hegedűs János kereskedő, Beszenszky Béla irodakezelő, K. Kiss Imre földm. (Nagyszalonta), Breider Ármin kereskedő, Berkovits Hermann szobafestő, Schwartz Ferenc földbirtokos, Poytár Miklós dr. ügyvéd (Élesd), Kiss Lajos csizmadia, Grócz Béla ny. máv. hivatalnok, Balogh Lajos földműves (Berettyóújfalú), Banyai János földműves, Wawrek Kálmán dr. ügyvéd, Tóth Lajos földműves (Biharpüspöki), Sonnenwirth Lipót borkereskedő, Kovács János tanító, Kohn B. Bernát kórházi gondnok, Klein Sámuel szatócs.

Helyettes esküdtek: Dévald László titkár, Schwartz Salamon kereskedő, Fényes Lóránd mérnök, Aranyi Albert kereskedő, Steinbach Vilmos szabó, Lászlóffy Gyula főellenőr, Bitzó János tanító, Lianga Pál közműves, Pekker Ignác földműves, Moskovits Izidor ügynök.

A breszt-litovszki béketárgyalások.

Budapest, január 16. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti 16-iki kelettel Breszt-Litovszkából:

Czernin gyengélkedése folytán az ukrán delegátusok a bizalmas megbeszéléseket a Czernin magánlakásán folytatták. Másfél óra hosszat tartottak a tárgyalások.

A központi hatalmak és az ukránok között megállapodás jött létre a jövőbeli politikai viszonyok tekintetében. Holnap folytatják a bizalmas tanácskozást.

Budapest, január 16. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Breszt-Litovszkából: 15-én a területi és politikai kérdések szabályozására kiküldött bizottságok kettős ülést tartottak. Czernin betegsége folytán nem vett részt az ülésen.

Az orosz küldöttség indítványozta, hogy a megszállott területek képviselői is vegyenek részt a tárgyalásokon.

Kühlmann készségét fejezte ki arra, hogy a megszállott területek kiküldötteit is belevonják a tárgyalásokba.

Ezután Trockij és Kühlmann szóla- tak fel.

Kühlmann megállapítja felszólalásában,

hogy abban a tekintetben mindnyájan egyet- értenek, hogy a háború által teremtett álla- potnak véget kell vetni.

Délután 5 órakor folytatják az ülést.

Budapest, január 16. (Saját tudósítónk- tól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Breszt- Litovszkából:

A délutáni ülésen Kühlmann mondott nagyobb beszédet.

— Ma reggel befejeztük — ugymond — a megszállott területek kiűritésének tárgya- lását, sajnálattal konstatáltam, hogy a má- sik oldal nem mutatkozik hajlandónak, hogy fejtegetéseinkbe beleegyezzék.

Áttértek a második dontra, az önren- rendelkezési jog végrehajtásának kérdésére.

Az orosz küldöttség elnöke felszólalásá- ban továbbra is a megszállott területek ki- űritésének kérdését fejtegette, mire az elnök utasította, hogy a tárgyhoz szójjon.

Trozkij kijelentette, hogy először a ki- űrités kérdését kell tisztázni, addig nem tár- gyalhatnak a továbbiakról.

Kühlmann válaszában nem tett kifogást az ellen, hogy a kiűrités kérdésében folytas- sák a vitát. (Az ülés folyik.)

Nyilttér.

Iparművész által tervezett, faragott

románstilu

teljes uri ebédlő berendezés eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8.-
Majolika gyümölcs állvány	8.-
Majolika tálca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcs készlet	8.-
Vízes készlet csiszoló üveggel	8.-
Boros	8.-
Likör	8.-
Söröskészlet színes aranyozással	8.-
Boroskészlet színes	8.-
Vízeskészlet színes	8.-
Liköröskészlet színes	8.-
Befőtteskészlet kristály tálca	8.-
Gyümölcs készlet kristály üveggel	8.-
Majolika fali sőtartó színes	5.-
Majolika vízeskanó színes	5.-
Kenyér kosár színes üveggel	5.-
China ezüst cukortartó	5.-
China ezüst gyümölcs állvány	5.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágfazék	5.-
Majolika dísz figura	5.-
Porcellán főzlábos	5.-
Porcellán főzfazék	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	40.-
Kávéskészlet színes aranyozással	40.-
Feketes készlet színes aranyozással	30.-
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	120.-
Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással	20.-
Mosdókészlet színes fin. díszítésrel	30.-
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25.-
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő	25.-
Teás pohár China ezüst foglalóban	8.-
Teás csésze szin. finom aranyozással	8.-
Kávés	8.-
Köpöcsésze	8.-
Főzlábos barna tűzálló füllel	8.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablak üvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és dísz műára nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP NÁROLY.

Értesitem

a t. hölgy-közönséget, hogy kozmetikai műtermembe bevezettem a hölgyfodrászatot, Pölöskey a jó hírű hölgyfodrász szaksterü vezetésével. Minden hajmunkát, parókat a legmodernebb kivitelben készítek. Hajfestés minden színben. Ondoláció 2-50 K. Hajmosás 4 korona. Arcápolás, manikűr, hajszálszedés villannyal utánnövés nélkül. Arcúdités vizenként 5 kor. Deák Ferenc-u. 7. l. em.

HIRSCHFELD VILMA.

Gépmunkást

keres

a „Tiszántúl“ kiadóhivatala.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Irázógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Elektro-technikai cikkek és 1/2 Wattos Wolfram szálú Tungstám-égők állandóan raktáron.

UJSÁGKIHORDÓNÓK

FELVÉTERNEK

a „TISZÁNTÚL“ KIADÓHIVATALÁBAN.

Villamos-világítási

és csengőjavítások, Wolfram-égők, 1/2 Wattos lámpák, csillárok, motorok, mérsékelt áron.

STERN ADOLF

Szent János-u. 20 Telefon 556

ALABÁSTROM pipere szappan.

Legjobb és legfinomabb pipere szappan főleg azon körülménynek köszöni nagy közkedveltségét és jó hírnevét, hogy a legtisztább és legjobb anyagból készül s tartós és kellemes illattal használatban különös enyheség és dus fehér habja által tűnik ki, miért is a bőr tisztálanságát eltávolítja s annak egyuttal szép üde kinézetét és bársonyszerű simaságot kölcsönöz, éppen ezért a legelőkellőbb körökben is rendkívül elvan terjedve.

1 darab ára 7 korona.

Kütféle igen finom pipereszappanok:

Ibolya, gyöngyvirág, rózsza, orgona, borax.

Nagy kerek angol szappanok.

Illatszerek kimérve és eredeti üvegekben.

!! KÖLNIVIZEK. !!

Parfüm Casetták karácsonyra és éjévre hölgyeknek legalkalmasabb és legszebb ajándék

kapható:

NÉMETH PÁL

„Arany-Kereszt” gyógyszer-tárában Nagyvárad

Szent László-tér, városháza mellett.

Vidéki rendeléseket azonnal küldök!

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

1918. január 1-én kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére
gyors-íjés gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.
Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

Belépési felhívás a Népszövetségi Hitelszövetkezetre VI-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1918. január 1-én a VI-ik, új évtársulatát nyitotta meg.

Az előbbi üzletvek, — dacára a nehéz meg-
elhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folytak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek
még most is a hivatalos órák alatt a szövet-
kezet helyiségében (Szállágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy
üzletrészt heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki ki
anyai üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj
üzletrészenként 20 fillér. 3 év múlva az évtársulat
feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a
reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{4}{5}$ részéig a szö-
vetkezettől olesó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely
3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, érték
papírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a
tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányá-
ban részesedik.

Az eddigi évtársulatoknál a nyereségrészesedés
jóval magasabb volt, mint bármely takarékszövetkezetiél.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat leg-
magasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a
szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, hogy
felvétel végett szövetkezetünk helyiségében, vagy a
csoportvezetőknél mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet
igazgatósága.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztításo-
kat és átalakításokat
elvállalunk. Fűzők mér-
ték után a legrövidebb
idő alatt elkészítetnek.

Hadapród- és felsőiparisiskolába
való felvételre, valamint

gimnázium, reál és polgáristákat

magánvizsgálatra
felelősséggel előkészítik.

Ugyanott egy vagy két tanuló teljes el-
látást nyerhet. Guttman, Magyar-u. 9. sz.

Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
knak leány fizetéssel
felvétetik.

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak.
Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli
berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, $\frac{1}{2}$ wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja

55.

Főszerező telefonja

55.